

18. Afsnit

Martinus og pressen.

18.1 Martinus indstilling til at blive omtalt i pressen.

I årene inden Martinus begyndte at holde offentlige foredrag gjorde han alt hvad han kunne for ikke at blive omtalt offentligt.

For det første fordi han ville have fred til at nedskrive sin kosmologi, således at den kunne fremstå som et samlet hele, og således at en debat baseret på nogle fragmenter af kosmologien kunne undgås.

For det andet fordi han havde behov for at træne sig i at skrive og at træne sig i at holde foredrag.

For det tredje var Martinus bange for at der skulle opstå en debat, der kunne fremkalde en negativ indstilling i bredere kredse, og dette ville Martinus også gerne undgå.

Hans indstilling var, at hans budskab i form af hans kosmologi, i første omgang skulle sive lige så stille ud til de få som ville være modtagelige, og som havde et udviklingsstade så de umiddelbart kunne forstå og fordomsfrit sætte sig ind i Martinus budskaber. Hvis der senere skulle opstå en mere bred debat om kosmologien, ville de mennesker der allerede havde forstået kosmologien og gik ind for den, være en støtte i en sådan debat.

Som vi har set, begyndte han at holde foredrag under helt private former, hvor han bad Lars Nibelvang om kun at invitere mennesker som han var sikker på ville være interesseret i Martinus budskab.

Derefter udvidede han sin foredragsaktivitet til at omfatte en lokal kreds af antroposoffer. Denne kreds var samlet omkring Bernhard Løw som var antroposof, og foredragene blev holdt i Bernhard Løws hjem i Ordrup.

Det første foredrag, ud over dem Martinus allerede holdt i Bernhardt Løws hjem i Ordrup, fandt sted i Jylland i 1930, og var kommet i stand fordi en grup-

pe antroposoffer i Århus ønskede at høre Martinus fortælle om sin kosmologi. Uden Martinus vidende var foredraget blevet annonceret med en lille annonce i en lokal avis. Derfor omfattede tilhørerskaren også andre end Antroposofiens tilhængere. Det gav naturligvis anledning til en debat efter foredraget, der ikke i alle tilfælde var lige positiv.

Vi skal her være opmærksom på at Martinus endnu ikke havde udgivet et eneste bind af sin kosmologi. Første bind udkom i 1932. Af samme årsag var der heller ikke noget der kunne være af egentlig interesse for pressen i almindelighed. Der var jo ikke rigtig noget skriftligt at forholde sig til.

Noget andet var, at der i andre esoterisk interessekredse, med tilhørende tidsskrifter, var mennesker der fulgte med i hvad Martinus havde at sige. Disse kredse var, foruden de antroposofiske kredse også de teosofiske kredse, men hverken i de antroposofiske eller de teosofiske tidsskrifter blev der skrevet noget om Martinus, fordi disse tidsskrifter kun beskæftigede sig med hvad der skete inden for deres specielle områder. Mennesker med interesse for spiritisme og andre åndsretninger inden for okkultisme var også i en vis udstrækning interesseret, men heller ikke disse skrev om Martinus.

Der fandtes kun eet mere bredspektret tidsskrift med esoterisk indhold i denne periode, og det var tidsskriftet ”OM”. Dette tidsskrift havde en levetid på mindre end et år.

I 1933 fandt Martinus tiden inde til at begynde at skrive artikler i et eksisterende tidsskrift. De første artikler Martinus skrev var netop i tidsskriftet ”OM”. Det bliver til i alt 11 artikler. Disse gav heller ikke anledning til nogen offentlig debat.

I foråret 1933, inden Martinus skrev sine artikler i OM var der imidlertid en maler og forfatter Johan-

nes Hohlenberg der havde læst Livets Bog 1. bind som netop var udkommet. Han skrev en kritisk artikel i et ”Retsstatsorienteret” blad med en ret snæver læserkreds, ”DET FRIE BLAD”. Herpå reagerede Martinus ved at skrive et indlæg ”En Imødegaaelse”, hvorefter Hohlenberg skrev et indlæg ”Nogle Citater”. Teksterne er gengivet i deres fulde længde i 5. Afsnit her i bogen.

Først da Helmer Fogedgaard begyndte udgivelsen af tidsskriftet ”Okkultisten”, som var et bredspektret uafhængigt okkult, vi kan også kalde det et esoterisk, tidsskrift der udkom i perioden fra 1940 til 1950 inkl., blev der skrevet en del om Martinus, men kun i dette tidsskrift. Artiklerne i Okkultisten skal ikke omtales her, idet disse artikler er blevet grundigt behandlet i 9. afsnit ”Helmer Fogedgaard og tidsskriftet Okkultisten”, da artiklerne her har en speciel betydning for forståelsen af visse sider af det historiske materiale. En kronologisk gennemgang af relevante artikler i esoteriske tidsskrifter, inklusiv Okkultisten findes i Appendiks C.

Med udgivelsen af det første bind af Livets Bog i 1932 fandt Martinus tiden inde til at begynde at holde egentlige offentlige foredrag. Første bind af Livets Bog er naturligvis kun begyndelsen på Martinus samlede kosmologi, men denne bogs indhold er speciel derved, at indholdet egentlig er en slags koncentrat af hele kosmologien.

Det første egentlige offentlige foredrag som blev averteret i dagspressen holdt Martinus den 21. oktober 1932 på Borups Højskole. Foredragene blev annonceret i Dagens Nyheder, Berlingske Tidende, Socialdemokraten og Politiken. Der havde været to journalister med til det første foredrag, men der blev ikke skrevet noget i aviserne om det.

Martinus blev imidlertid hurtigt klar over, at dette at skrive i tidsskrifter med blandet esoterisk og okkult indhold, ikke var den rigtige vej at fremføre sin kosmologi, og derfor startede han selv tidsskriftet Kosmos i 1933.

Tidsskriftet Kosmos var karakteristisk derved, at det, i de første mange år, kun indeholdt Martinus egne artikler samt artikler der alene havde relation til hans kosmologi og til de aktiviteter der blev sat i gang omkring undervisning i kosmologien. Han dannede på den måde et tidsskrift der kan sidestilles med bl.a. det teosofiske tidsskrift der udelukkende behandler teosofiske emner.

18.2 Artikler om Martinus i pressen.

I begyndelsen af 1934 ser vi den første egentlige artikel om Martinus. Den var i *Hellerup Ugeblad* og har overskriften: ”En Mand og hans Livsanskuelse. - Interview med Martinus”. Artiklen begynder således:

Opmærksomme Bogvenner er standset ved en større Publikation, ”Livets Bog”, der foreligger i Boghandelen, og som giver Udtryk for Martinus’ Livsanskuelse, den ejendommelige Personlighed, hvis Arbejde har medført en fuldstændig aandelig Nyorientering over Livets Opståen, Udvikling og Fornyelse.

Nu har Forfatteren Erik Gerner Larsson udgivet en Bog om Martinus, og den danner en fortræffelig Indgang til Studiet af hans Arbejde.

I en samtale med Martinus fortæller han om sit arbejde.”

Herefter følger et længere interview med Martinus hvor han svarer på journalistens spørgsmål. Journalisten er positiv indstillet overfor Martinus, og Martinus får lejlighed til at uddybe vigtige sider af sin kosmologi. Journalisten underskriver sig som ”Seneca”. Omtalt i Kosmos marts 1934.

Det undrer mig lidt at man skriver at ”Livets Bog” foreligger i boghandelen. Martinus skrifter blev nemlig kun solgt fra ”Livets Bogs Bureau” og ikke i almindelige boghandler. Det kan dog være, at det beror på en fejlformulering, da Erik Gerner Larsons bog ”Martinus” som også nævnes, er udgivet på Axel Andersens Forlag i 1933, og således blev solgt i almindelige boghandler.

I 1934 grundlagde Martinus Kosmos Feriekoloni ved at indkøbe grunden og derefter opføre de første 7 små huse. De følgende år udvides med indkøb af mere jord, og bygning af flere sommerhuse.

Det er muligt, at den efterhånden stærkt udbyggede Kosmos Feriekoloni var årsagen til, at journalisterne fik øje på Martinus og hans arbejde, men det varer en hel del år inden der skrives noget om denne.

Den første egentlige avisartikel der udkom efter ovennævnte lille omtale i *Hellerup Ugeblad* var den

meget kritiske og i realiteten farlige artikel i *National – Socialisten*. Denne avis var talerør for Nazismen i Danmark. Jeg har omtalt den i 6. afsnit her i bogen hvor jeg har vist dens fulde ordlyd, hvorfor jeg ikke skal omtale den yderligere her.

National – Socialisten torsdag den 28 august 1941. ”En selvbestaltet Verdensgenløser – Forfatteren Martinus, født Thomsen, driver samfundsfarlig Agitation og gaar Kommunismens Ærinde”. En meget kritisk artikel om Martinus.

Herefter følger hvad jeg har kunnet finde af artikler om Martinus i forskellige aviser og blade. Jeg kan dog ikke garantere for, at der ikke findes flere.

I *Billede Bladet nr. 32, den 10. august 1943* er der en stor billedartikel med overskriften: ”Kosmisk inspiration i Feriebyen”. Artiklen giver i få ord en gennemgang af Martinus liv fra fødselen til 1943, og viser på flere sider billeder fra Feriekolonien. I artiklen vises også et billede af ejendommen på Mariendalsvej. Reportagen som man må kalde dette arbejde er holdt i en positiv neutral stil.

I *Horsens Avis den 25. januar 1951* er der en artikel med overskriften: ”Kroppen er kun et lånt hylster. - Men vort jeg vil overleve døden og fortsætte i en anden tilværelse”. Det er en ret fyldig artikel baseret på interview med Mogens Møller der besøger studiekredsen i Horsens. Artiklen er meget seriøst udformet, og venlig stemt overfor Martinus lære. Journalisten underskriver sig med P. H.. Teksten kan læses i *Kosmos* januar-nummer 1951 side 27 til 29.

I *Morgenbladið, Reykjavík, Island den 10. september 1952* er der et interview med Martinus i anledning af hans 1. besøg på Island. Martinus var inviteret derop af præsidenten for de islandske teosofiske loger, Gretar Fells. Martinus blev interviewet af forfatteren Kristmann Gudmundsson. Martinus fortæller interviewereren om sit liv og arbejde.

Denne artikel er den første i et islandsk dagblad. Martinus var på Island flere gange, og man var meget positivt indstillet overfor ham deroppe. Det blev derfor tradition at Martinus blev omtalt i en islandsk avis når han besøgte Island, hvilket vi kan se efterfølgende.

I *Berlingske Tidende søndag den 16. august 1953* er der en artikel med overskriften: ”Fra en stille Sommerferie”. Det er en halvsides artikel hvor journalisten gør rede for baggrunden for Martinus arbejde. Der fokuseres på aktiviteterne i Kosmos Feriekoloni, men aktiviteterne på Mariendalsvej i København omtales også. Artiklen er seriøs og vidner om at Journalisten, Edith Ryssel har sat sig ind i sit stof, og artiklen er meget positiv. Det fremgår af artiklen at Edith Ryssel havde lejet sig ind i et sommerhus nær ved Feriekolonien og herfra fik interesse for hvad der foregik i Feriekolonien. Artiklen ser ud til at være udsprunget heraf.

I *Skive Folkeblad den 1. oktober 1953* findes et referat, med overskriften ”Den usynlige virkelighed”. Der refereres et foredrag som Mogens Møller holdt for studiekredsen i Skive. Foredraget er neutralt refereret uden nogen stillingtagen til dets indhold.

I *avisen Vestkysten den 7. oktober 1953* findes et referat, med overskriften ”Vi er underkastet en større ordens love”. Det er et referat af et foredrag som Martinus holdt for studiekredsen i Esbjerg. Foredraget er neutralt refereret uden nogen stillingtagen til indholdet.

I *Holbæk Amts Venstreblad lørdag den 12. juni 1954* er der en artikel med overskriften: ”Den ferieløse generation nyder ferien ved Klintsø – 300 ældre københavnere uden anden chance for ferie er taknemmelige beboere i Kosmoskolonien”. Artiklen roser det nye tiltag med at give ældre fra København og Frederiksberg en billig ferie i feriekolonien. De ældre der inkvarteres i husene betaler 1,5 kr. pr dag pr person. Denne pris indbefatter dog ikke to udflugter der arrangeres for beboerne i perioden.

I *Holbæk Amts Venstreblad tirsdag den 10. maj 1955* er der en artikel med overskriften: ”350 ældre københavnere i aar til Kosmoskolonien i Klint”. Arrangementet i Feriekolonien som omtales består i at de ældre fra Frederiksberg kommune kan få ophold i kolonien i for- og eftersæsonen. Man skriver også at der er installeret varmeanlæg i flere huse, at svenskerne har fået eget hus, samt at der er indrettet en vegetarrestaurant.

I *B. T. den 17. august 1955* er der en artikel med overskriften: ”Jeg føler mig ikke som Profet” – ”Det er aandelig Vold at omvende Folk, og jeg samler

ikke paa Medlemmer, siger Martinus, hvis Ideer nu diskuteres over hele Verden". Artiklen er udformet som et interview med Martinus, hvor han fortæller om sig selv og sin kosmologi. Indledningen til artiklen er: "Skaan mig for een Ting, siger Martinus, da vi tager Afsked. – Og det er? - At udnævne mig til Profet. - Mange opfatter Dem som noget i den Retning. - Det er muligt, men saadan føler jeg det ikke selv."

Artiklen er meget positiv og skrevet af journalisten Otto Jacobsen.

I *Morgenbladid, Reykjavik, Island den 9. juni 1955* var der en artikel skrevet af en af Martinus venner på Island, pastor Arelius Nielsen. I artiklen fortæller han i korte træk Martinus livshistorie, omtaler Livets Bog og fortæller om Martinus 2. besøg på Island.

Den 13. september 1958 omtales Martinus igen i islandske aviser i anledning af sit 3. besøg på Island. Martinus bliver interviewet og fortæller lidt om sit syn på forskellige af livets problemer.

I *Dansk Familieblad nr. 22, den 26. maj 1959* er der en stor artikel om Martinus med overskriften "MARTINUS – Mystikeren på Mariendalsvej".

Artiklen er bygget op om et interview med Martinus, og der vises forskellige billeder fra Martinus lejlighed på Mariendalsvej og billeder fra Kosmos Ferieby. Artiklen er meget positiv i sit indhold.

I *Berlingske Aftenavis fredag den 10. juni 1960* er der en artikel med overskriften: "Til fortidsminder og nyskabt landtange langs det skønne Odsherreds tre kyster". Artiklen omhandler seværdigheder i Odsherred. Heriblandt nævnes Klintsøgaard og Kosmos Feriekoloni.

Holbæk Amts Venstreblad den 9. august 1960. I anledning af Martinus 70 års fødselsdag skriver bladet en artikel med overskriften: "Alverdens tunge-maal summer i Kosmos Ferieby ved Klint. - Dens grundlægger Martinus, fylder 70 aar på torsdag og vil blive hyldet af 400 selvindbudte gæster fra mange lande".

I artiklen gøres kort rede for hvem Martinus er.

I *Berlingske Aftenavis den 25. august 1960* har kronikken følgende overskrift: "Fødselsdagshilsener til en teosof" og med undertitel: "Bemærkninger til

Festskrift til Martinus. (Eget forlag 1960. 194 sider)".

Skribenten professor dr. theol. E. Thestrup Pedersen, Danmarks Lærerhøjskole er overordentlig kritisk og negativt indstillet overfor Martinus kosmologi. Han ikke alene antyder, men mener at Martinus kosmologi er "Kejserens ny klæder om igen" og siger at det er en sammenblanding af forskellige religioner og åndelige strømningers indhold, oversmurt med et så tyndt lag kristelig fernis, at det ikke har noget med kristendom at gøre.

I *Holbæk Amts Venstreblad den 17. august 1961* findes en artikel med overskriften: "Kosmos Ferieby ved Klint er i aar bygget for ½ mill. Kroner".

I artiklen omtales de aktiviteter der har været sommeren igennem. De omtales i meget venlige og positive toner.

I *Holbæk Amts Venstreblad den 21. november 1961* findes en artikel med overskriften: "Ny foredragssal blev bygget paa 35 dage. – En stor gevinst, som ogsaa vil komme de gamle og syge til gode".

Nybyggeriet omtales i meget venlige vendinger og det påpeges at man ved udformningen har taget hensyn til handicappede mennesker i rullestole og lignende, og man nævner at ensomme gamle fra Frederiksberg og invalider tilbydes ferieophold i Feriebyen.

I *Holbæk Amts Venstreblad den 8. september 1962* findes en artikel med overskriften: "Kosmos Ferieby ved Klint er i aar blevet helt udbygget. - Den store foredragssal med plads til 300 mennesker er kronen paa værket - 12 værelser i den gamle sal - Vegetarisk pension og mange nye bungalows".

I artiklen omtales feriebyens udvikling, og de sociale opgaver som der også løses her.

I *Holbæk Amts Venstreblad ca. 1. juni 1964* findes en artikel med overskriften: "Kosmos Ferieby fylder 30 aar. - Den omfatter nu 85 bungalow'er, 2 pavilloner og andre huse med 33 lejligheder og 20 værelser, stor ny foredragssal, ungdomshus m. m.". Artiklen omtaler Feriebyen som et ferieparadis for gamle og syge, og omtaler Feriebyens udvikling.

I *Ekstrabladet den 11. juli 1964* skriver journalist Lizzie Bundgaard en artikel med overskriften: "Ferie – hvor lasterne er lagt på hylden". I artiklen der

er meget positiv fortælles om Kosmos Ferieby og den gode ånd der hersker der.

I *Holbæk Amts Venstreblad* den 17. august 1964 findes en artikel med overskriften: ”Enestaaende svensk gave til Kosmos ferieby i dens 30. aar - Rustfri staalkøkkener og nye madrasser til 30 lejligheder, el-varmeanlæg til foredragssalen. - Ungdomshuset omdannes til smukt pensionat”. Artiklen omtaler en gave på 30.000 kr. som feriebyen har modtaget fra svenske venner, og som er omsat i nye og forbedrede faciliteter.

Holbæk Amts Venstreblad har den 13. august 1964 en artikel med overskriften: ”Vi maa elske hinanden – eller dø, sagde U Tant. - Harmonerende med Martinus’ tanker, hvorom en ny bog er udkommet”. Artiklen omtaler Per Bruus Jensens bog: ”Det levende væsen og livets oplevelse”

I *Holbæk Amts Venstreblad* den 14. september 1965 findes en artikel med overskriften: ”Kosmos Ferieby ved Klint har haft ny rekordsæson i sommer. - Ny solarium har været en stor succes – Plan om offentlige foredrag næste aar”. Artiklen omtaler sæsonen og de nye tiltag der er sket. Det nævnes at feriebyen i øjeblikket er fyldt med sclerose-patienter.

I *Timinn Sunnudagsblad* i juni 1966 bliver Martinus interviewet af Birger Sigurdsson i anledning af sit 5. besøg på Island. Martinus udspørges om sit syn på forskellige ting og får spørgsmål om sin kosmologi. Artiklen har overskriften ”Menneskene er beskyttet i samme grad, de beskytter andre.” Artiklen er trykt på dansk i Julekosmos 1966.

Vendsyssel Tidende den 23. oktober 1966 har en artikel om Martinus der begynder på forsiden. Overskriften er: ”Filosoffen Martinus ved barndommens bæk. - Hyrdedrengen fra Markskelvad bro ved Sindal leder nu en aandelig bevægelse med forgreninger til Japan og Indien”. Artiklen indledes med: ”Filosoffen og forfatteren Martinus - han kan ikke udstaa betegnelsen profet - er i disse dage i sit fædreland, Vendsyssel. Han er gæst hos fhv. operasangerinde Elly Thomsen, Skagen. I gaar var han i sit barndomshjem, det straatækte Mosekildehus ved Markskelvad bro, hist hvor vejen mellem Slotved skov og Sindal slaar sin mest idylliske bugt.”

Artiklen er holdt i en let hånlige sarkastisk form, og bærer tydelig præg af en meget negativ holdning til alt hvad Martinus står for. Journalisten underskriver sig med ”claus”.

Elly Thomsen som Martinus besøger var i en år-række gift med T. C. Thomsen der var kompagnon til Per Thorell i firmaet: Thorell + Thomsen A/S Aaboulevarden 32 København. Efter T. C. Thomsens død blev Elly gift med Per Thorell. De havde i alle årene et stort sommerhus i Skagen.

Frederiksberg Bladet bringer den 17. november 1966 en artikel om Martinus med overskriften: ”Filosoffen Martinus fra Mariendalsvej. - Hyrdedrengen fra Sindal i Vendsyssel leder nu en åndelig bevægelse fra sit hovedkvarter her på Frederiksberg.” Det er iøjnefaldende at artiklen er et uddrag af artiklen fra *Vendsyssel Tidende* den 23. oktober 1966. Den er dog luget fri for det sarkastiske og hånlige, og fremtræder som en venlig men ret overfladisk omtale af Martinus, helt uden engagement.

I *Holbæk Amts Venstreblad* den 28. juni 1968 findes en artikel med overskriften: ”Kosmos-byen ved Klint får et stærkt udadvendt sigte. - Samarbejdet med Mellempøkkeligt Samvirke og med de nordiske helseforeninger - Et afrikansk program i år, international vegetarisk uge næste år”. Artiklen omtaler de nye tiltag som er nævnt i titlen, og som altid, er avisen meget positiv overfor alt hvad der sker i Kosmos Ferieby.

I *Arbejderbladet, Island* den 15. juni 1970 bliver Martinus under sit 6. besøg på Island interviewet af journalisten S. S. Brien. Avisartiklen, som i lighed med de andre artikler i islandske aviser, er meget positivt indstillet overfor Martinus. I interviewet fortæller Martinus bl. a. om sin indstilling til verdenssituationen, og fortæller at han forudser en tredje verdenskrig omkring år 2000, og mener at der vil komme endnu en efter et stykke tid.

I *Fyns Stiftstidende* den 8. oktober 1970 omtales I. G. Hannemanns bog: ”Mennesket den absurde robot?”. Man udtrykker sin positive indstilling til at en ”teknot” beskæftiger sig med åndsvidenskabelige emner. Man roser bogen og omtaler Martinus kosmologi i positive vendinger.

I *Holbæk Amts Venstreblad* den 6. august 1971 findes en artikel med overskriften: ”500 ældre københavnere har fin ferie i Kosmos Ferieby. - Nyordning med ældreklubberne virker godt. - Hektisk Kosmos-sæson med andre 500 gæster netop overstået. - 81-årig Martinus skriver ny bog om kristendom og reinkarnation”. Artiklen fortæller om hvad der er sket i sommersæsonen i Kosmos Ferieby.

Berlingske Tidende har den 2. marts 1975 en artikel med overskriften: ”Mejeristen der fik en åbenbaring”. Journalisten Kirsten Risgaard skriver om Martinus og hans arbejde i en meget velvillig og positiv indstillet form. Artiklen er baseret på interview med Martinus, og fortæller også lidt om Martinus barn-dom. Der nævnes også at Martinus skriver på sin sidste bog, som skal hedde ”Det Tredje Testamente” (Det er det sidste ikke afsluttede manuskript).

I *Søndags-Aktuelt* den 8. januar 1978 skriver journalisten Lars-Ole Knippel en artikel med overskriften: ” Døden eksisterer ikke, hvor Martinus’ lære vinder frem”. Som undertekst står der: ”Martinus lever tilbage trukket i en kæmpe patriciervilla på Frederiksberg – han ta’r ikke imod besøgende, men bruger sine sidste kræfter til at skrive ”Det Tredje Testamente””. Artiklen er baseret på samtaler med Mogens Møller, og er særdeles positiv stemt.

Morgenavisen Jyllands-Posten har den 23. oktober 1978 en artikel skrevet af journalisten Lone Krogholm om Martinus, med overskriften: ”Pludselig fik Martinus alverdens visdom”. Efterfølgende står der: ”Mange forstår ikke den 88-årige mand – hans tilhængere siger, at det er fordi Martinus i åndelig udvikling er langt foran sine samtidige”.

Artiklen giver en meget positiv beskrivelse af såvel Martinus som af grundlæggende træk af hans kosmologi.

Fyens Stifttidende har den 3. januar 1980 en artikel om Martinus med overskriften: ”Han er profet – Kun få ved det. - Vi er dyr på vej til at blive rigtige mennesker”. Artiklen er skrevet af journalist Mogens Tverskov. I artiklen fortælles, i en meget positiv ånd, om Martinus selv, og om sider af kosmologien. Man nævner, som et eksempel på at Martinus ikke er så kendt i Danmark, at en inder som på et internationalt seminar på Askov højskole henviste til ”Danmarks store filosof Martinus” kun

så spørgende miner hos tilhørerne, ingen af disse havde nogensinde hørt om Martinus.

I Per Thorells referater fra Samvær med Martinus skriver han under den 6. januar 1980:

”Jeg fik i dag forevist en helsides artikel om Martinus, som Fyns Stifttidende havde bragt den 3. januar. Den var meget detaljeret og velskrevet og illustreret med et virkeligt godt billede af Martinus samt en gengivelse af tegneren Vitus symbol: Menneskets to væsenssider”.

I forbindelse med Martinus død den 8. marts 1981 skrev flere aviser mindeord, artikler og forskellige notitser om Martinus.

Få dage efter Martinus død skrev Martinus-institutets ledelse en dødsannonce i *Berlingske Tidende* og i *Jyllands-Posten*, hvor man meddelte, at Bisættelseshøjtideligheden ville finde sted i Tivolis Koncertsal søndag den 29. marts kl. 14.00.

I *Berlingske Tidende* den 20 marts 1981 skrev forfatteren Gitte Ussing, Silkeborg, mindeord om Martinus.

Omkring samme dato, antagelig nogle dage før, skrev *Berlingske Tidende* på sektionen ”Magasinet” forside (annonceret på avisens forside) en artikel om Martinus med overskriften: ”Mejeristen der fik en åbenbaring”. Under titlen står: ”Filosoffen og forfatteren Martinus født Thomsen er død. Søndag den 29. marts bisættes han fra Tivolis Koncertsal. Der ventes ingen pladser ledige”.

Journalist Jørgen Davidsen skriver i meget venlige vendinger om Martinus, men erindrer om professor dr. theol. E. Testrup Pedersens gamle artikel omtalt ovenfor, hvor Testrup Pedersen nedsabler Martinus kosmologi.

I *Politiken* den 13. marts 1981 skrev journalisten Jens Møller mindeord om Martinus med overskriften: Tusinder til dansk filosof bisættelse. - Mejeristen Martinus blev profet”. Mindeordet er en nøgtern redegørelse for Martinus og hans værk.

I *Jyllands-Posten* den 14. marts 1981 stod der under ”Dødsfald” en omtale af Martinus. Omtalen var ret kort og nøgtern, men uden forfatterangivelse. In-

stituttets ledelse havde på samme dato, eller nogle dage tidligere, indrykket en dødsannonce i samme avis.

I *Fyns Amts Avis* den 14. marts 1981 findes også en kort og nøgtern omtale af Martinus i anledningen af hans død. Her er ingen forfatterangivelse.

I *Jyllands-Posten* den 30. marts 1981 skriver journalisten, som underskriver sig ”knus”, om Højtideligheden i Tivolis Koncertsal den 29. marts. Overskriften er: ”Glad takkefest da disciplene samledes om profetens kiste”. I artiklen fortælles om højtidelighedens forløb og lidt om Martinus virke. Artiklen er holdt i en venlig og neutral form.

I årene efter Martinus død findes flere avis og ugebladsartikler om Martinus og hans virke. Den første i *Familie Journalen* den 14. september 1981. Disse ligger uden for denne bogs rammer, hvor jeg har valgt at holde mig til det der skete medens Martinus levede.

Det er muligt at denne min liste over artikler om Martinus, skrevet af journalister i aviser og ugeblade, ikke er helt fuldtallig. Det er muligt at der er artikler jeg ikke har fundet frem til, men jeg tror at de refererede er de vigtigste, og at de er tilstrækkeligt dækkende til at man har et korrekt indtryk af den omtale man har givet Martinus i pressen.

Ser vi listen igennem ser vi at det er utrolig få artikler og omtaler der har været trykt gennem tiden. Vi ser også, med et par enkelte undtagelser, at de artikler der har været skrevet, har været ret positive, i det mindste neutrale.

Det er de færreste der omtaler Martinus verdensbillede. Langt de fleste omtaler den udvikling der er sket i Kosmos Feriecenter. Specielt Holbæk Amts Venstreblad har flere gange skrevet om Feriecenteret, og rost såvel udviklingen som de værdifulde sociale tiltag der har været gjort der, for at hjælpe syge og gamle mennesker til en tiltrængt ferie.

Det er egentlig ikke så mærkeligt at antallet af artikler i de større blade er så få. Martinus kosmologi virker jo noget provokerende på de traditionelt tænkende kristne, som vi jo netop ser i artiklen i *Berlingske Aftenavis* skrevet af dr. theol. E Thestrup Pedersen. Aviserne har sikkert ikke haft mod til at skrive ret meget om dette emne, idet en objektiv

omtale nok ville få nogle læsere til at tage afstand fra avisen og eventuelt skifte til en anden avis der ikke bragte stof af den art. Da ingen af aviserne har ønsket at miste læsere har de i størst mulig omfang undladt at omtale Martinus og hans kosmologi.

Samtidig kan vi så konstatere, at der heller ikke hos redaktionerne har været noget ønske om at angribe Martinus og hans kosmologi.

Omtaler af Feriecenteret i Klint har ikke givet anledning til sådanne problemer. Her kunne man med alles sympati skrive om de sociale tiltag med ældre og syge, men dette har sikkert været mindre interessant for de store aviser.

18.3 Specielle artikler i anledning af Martinus bortgang.

MINDEARTIKLER OM MARTINUS

Povl Strube har skrevet en mindeartikel med titlen ”Martinus har forladt os” i ”*Psykisk Forum*”, nr. 4 (1981).

Nils Kalen har skrevet en mindeartikel med titlen ”Martinus” i ”*Sökaren*”, nr. 6 (1981).

I *Lars Mannberg* har skrevet en mindeartikel med titlen ”Allt är mycket gott” i ”*Teosofiska Rörelsen*”, nr. 3 (1981).

Steen Landsy har skrevet en mindeartikel med titlen ”En åndelig gigant” i ”*UFO aspekt*”, nr. 3 (1981).

Bengt Carlsson har skrevet en mindeartikel med titlen ”Ett märkligt människoöde” i ”*Sundsvalls Tidning*”, 23.3.81

Esperantotidsskriftet ”*Perspektivo*” har udgivet et udateret 16 siders særnummer foranlediget af Martinus bortgang. De fleste artikler i nummeret er skrevet af *Peter Zacho*.

ARTIKLER OMHANDLENDE MARTINUS KOSMOLOGI

Birgit Lilja har skrevet en artikel med titlen "Håller vi på att finna nyckeln till tillvarons gåta?" i "Utan Gräns", nr. 6 (1981).

Arne Andersen har skrevet en artikel med titlen "Kosmos, kærlighedens by" i "Familie Journal", nr. 38 (1981).

Gunner Frederiksen har skrevet en artikelserie med titlerne "Martinus menneske og værk", "Livsmysteriets løsning" og "Martinus verdensbillede religion eller videnskab?" i "Det Ukendte", nr. 2, 3, 5 (1981/82).

Per Thorell har skrevet en artikel med titlen "To slags viden. Om lærdom fra bogstaven og lærdom fra ånden" i "Psykisk Forum", nr. 6 (1982).

I "Psykisk Forum", nr. 2 (1982) og "Ny Tid og Vi", nr. 6 (1981) er bragt enslydende artikler om udgivelsen af "Det tredie Testamente, Livets Bog I".

Per Thorell har skrevet en artikel med titlen "Lyset og mørket" i "Psykisk Forum", nr. 7 (1982).

18.4 Radio- og Tv-udsendelser om og af Martinus.

Martinus så helt klart de muligheder der lå i at formidle budskaberne gennem radio og TV, og for den sags skyld også via film. Han talte også af og til om dette til sine medarbejdere. Men for Martinus skulle det vente til hans kosmologi var helt færdig. Da han gennem hele sit liv var undervejs, holdt han sig fortsat ret tilbagetrukket. I 1979 var der dog en radioudsendelse om Martinus i Sveriges Radio, og Martinus talte i 1980, fire gange i Danmarks Radio under rubrikken "Ved Dagens Begyndelse".

I Sveriges radio P1 var der søndag den 28. oktober 1979 kl. 21.05 en udsendelse om Martinus med titlen "Framtidens verdensbillede?". Udsendelsen indeholder uddrag af Martinus tale på sin 89 års fødselsdag samt interviewer med psykiateren Nils-Olof Jacobsen, poeten Jarl Hammarberg Åkesson, forskeren

Örjan Björkhem, ingeniør Sigurd Westerlund m. fl. Sigurd Westerlund er en af dem der har arbejdet ihærdigt for Martinus sag i Sverige.

I Per Thorells referater fra samvær med Martinus, skriver Per Thorell den

26. oktober 1979. "Martinus ringede i dag fredag og fortalte begejstret, at der søndag aften ville komme en udsendelse om ham i Sveriges Radio. Han havde fået et udklip af det svenske radioblade, og han læste ivrigt for mig af den svenske omtale".

28. oktober 1979. "Naturligvis talte vi i dag meget om den svenske radioudsendelse om Martinus og hans kosmologi, der vil blive sendt i aften. Udsendelsens producent, har lovet at sende et bånd. Omtalen af Martinus i det svenske radioblade læste vi for ham på dansk. Martinus fik tårer i øjnene og bekræftede, at han især på sine ældre dage havde let ved at blive bevæget".

18.5 Martinus taler i Danmarks Radio.

Om Martinus taler i Danmarks Radio har jeg følgende oplysninger:

Per Thorell skriver under datoen 13. januar 1980. "Martinus ringede kl. 17.50 og fortalte glædesstrålende, at man havde modtaget en henvendelse fra Danmarks Radio om at holde fire morgenandagter i rubrikken "Ved Dagens Begyndelse". Det bliver fire lørdage. Martinus havde allerede strukturen af de fire gange ni minutter parat. Den var straks kommet til ham".

Per Thorell skriver under datoen 20. januar 1980. "Jeg spurgte om nyt angående "Ved Dagens Begyndelse". I Danmarks Radio havde man sagt, at man gerne ville have optagelsen nu, men at det havde lange udsigter med udsendelsen, da der var en lang kø forud".

Per Thorell skriver under datoerne 5., 6. og 20. september 1980.

5. september 1980 fredag. "Martinus ringede for at fortælle mig, at første del af hans 4 gange "10 minutter" ville blive sendt i radioen næste morgen. Jeg så efter i avisens radioprogram, hvor Martinus i an-

nonceringen var blevet knyttet sammen med Teosofien, hvilket jeg gjorde Martinus opmærksom på.

Ved 21,30 tiden ringede Martinus så igen for at meddele mig, at han ved opringning til Radiohuset havde sikret sig, at betegnelsen "Teosofi" ikke kom med i speakerens annoncering".

6. september 1980 lørdag. "Ved 18,30 tiden ringede Martinus for at høre, hvad vi syntes om hans "10 minutter". Han var naturligvis ikke selv tilfreds men mente, at de følgende tre afsnit ville være bedre, da han havde indtalt de fire dele som et sammenhængende foredrag, og produceren selv har delt det op i fire afsnit.

Martinus var jo ganske uvant med dette medium. Han havde ingen forberedelser gjort og skulle holde øje med uret. Yderligere måtte han ikke bevæge hænderne, da det ville forårsage bilyde i gengivelsen. Dette sidste var nok det vanskeligste for Martinus at overholde, da hans hænder altid er i bevægelse, når han taler".

20. september 1980 lørdag. "Martinus ringede i eftermiddag for at spørge, om jeg havde optaget hans morgenudsendelse i radioen på bånd. Han selv og flere med ham havde glemt det. Martinus havde fået et bånd fra en dame, men det var ikke helt vellykket".

Medens Martinus levede, var der mig bekendt ikke nogen TV-udsendelser i dansk TV der omhandlede Martinus, men i 1990 eller 91 udsendte Danmarks TV2 en meget fin og velproduceret udsendelse om Martinus. Udsendelsen er meget smukt opsat. Den indeholder bl.a. en filmoptagelse af Martinus, hvor han holder foredrag på Institutet på Mariendalsvej.

Sam Zinglersen har i øvrigt produceret flere videobånd med historisk interessante situationer fra Martinus liv. Nogle afsnit fra disse er også blevet brugt som indslag i den omtalte TV-udsendelse i TV2.

18.1 - Den tidligste blyantstegning fra Martinus hånd som jeg er bekendt med. Den er formodentlig fra før 1912, muligvis fra 1908 eller 1909, altså få år efter at Martinus flyttede fra Moskildvad. Som vi kan se har han skrevet "Måneskinsnat ved Tversted. Sindal". - hm